ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 30ής Απριλίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας – Περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας για την αποσταθεροποίηση της κατάστασης στην Ουκρανία – Κανονισμός (ΕΕ) 833/2014 – Άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′ – Απαγόρευση εξαγωγής τραπεζογραμματίων ευρώ – Παρέκκλιση σε περίπτωση που η εξαγωγή είναι αναγκαία για προσωπική χρήση – Τραπεζογραμμάτια τα οποία προορίζονται για την κάλυψη ιατρικών εξόδων»

Στην υπόθεση C-246/24,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το Oberlandesgericht München (εφετείο Φρανκφούρτης επί του Μάιν, Γερμανία) με απόφαση της 2ας Απριλίου 2024, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Απριλίου 2024, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

ZZ,

παρισταμένης της:

Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. L. Arastey Sahún (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, Δ. Γρατσία, E. Regan, J. Passer και B. Smulders, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Αιμιλίου

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η ZZ, εκπροσωπούμενη από τον M. Amiragov, Rechtsanwalt,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Carpus-Carcea και τον M. Kellerbauer,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΕ) 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 229, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/595 του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2022 (ΕΕ 2022, L 114, σ. 60) (στο εξής: κανονισμός 833/2014).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής δίκης που κινήθηκε κατά της ZZ για απόπειρα παράνομης εξαγωγής τραπεζογραμματίων προς τη Ρωσία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 833/2014

3 Η αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 833/2014 έχει ως εξής:

«Στις 22 Ιουλίου 2014 το Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, εάν η Ρωσία δεν ανταποκρινόταν στα αιτήματα που διατυπώθηκαν στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2014 και στα δικά του συμπεράσματα της 22ας Ιουλίου, θα ήταν έτοιμο να εισαγάγει αμελλητί δέσμη περαιτέρω σημαντικών περιοριστικών μέτρων. Επομένως, θεωρείται σκόπιμη η εφαρμογή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων για να αυξηθεί το κόστος των ενεργειών της Ρωσίας που υπονομεύουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, καθώς και για να προωθηθεί η ειρηνική επίλυση της κρίσης. Τα μέτρα αυτά θα τελούν υπό επανεξέταση και μπορεί να ανακληθούν ή να αποσυρθούν, ή να συμπληρωθούν από άλλα περιοριστικά μέτρα, ενόψει των εξελίξεων επιτόπου.»

4 Το άρθρο 5θ του κανονισμού 833/2014 ορίζει τα εξής:

«1. Απαγορεύεται η πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή τραπεζογραμματίων σε οποιοδήποτε επίσημο νόμισμα κράτους μέλους στη Ρωσία ή σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Ρωσία, συμπεριλαμβανομένης της κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας, ή προς χρήση στη Ρωσία.

2. Η απαγόρευση της παραγράφου 1 δεν έχει εφαρμογή στην πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή τραπεζογραμματίων σε οποιοδήποτε επίσημο νόμισμα κράτους μέλους, με την προϋπόθεση ότι η εν λόγω πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή είναι αναγκαία για:

α) την προσωπική χρήση των φυσικών προσώπων που ταξιδεύουν στη Ρωσία ή των μελών των άμεσων οικογενειών τους που ταξιδεύουν μαζί τους· ή

β) τους επίσημους σκοπούς διπλωματικών αποστολών ή προξενικών υπηρεσιών ή διεθνών οργανισμών στη Ρωσία που χαίρουν ασυλίας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.»

Η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/346

5 Η αιτιολογική σκέψη 5 της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2022/346 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2022, L 63, σ. 5), έχει ως εξής:

«Λόγω της σοβαρότητας της κατάστασης και ως απάντηση στη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ενδείκνυται να θεσπιστούν περαιτέρω περιοριστικά μέτρα […] Ενδείκνυται επίσης να απαγορευτεί, με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων, η προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ στη Ρωσία.»

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/345

6 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 3 και 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/345 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2022, L 63, σ. 1), έχουν ως εξής:

«(2) Ο κανονισμός [833/2014] θέτει σε ισχύ ορισμένα μέτρα που προβλέπονται στην απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου[, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 229, σ. 13)].

(3) Την 1η Μαρτίου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση [2022/346], η οποία τροποποιεί την απόφαση [2014/512] και επιβάλλει περαιτέρω περιοριστικά μέτρα […] Η απόφαση απαγορεύει επίσης, με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων, την προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ στη Ρωσία.

[…]

(6) Συνεπώς, ο κανονισμός [833/2014] θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.»

Η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/578

7 Η αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2022/578 του Συμβουλίου, της 8ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2022, L 111, σ. 70), έχει ως εξής:

«Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της κατάστασης και ως απάντηση στη στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας, ενδείκνυται να θεσπιστούν περαιτέρω περιοριστικά μέτρα. Ειδικότερα, κρίνεται σκόπιμο να επεκταθεί η απαγόρευση καταθέσεων σε κρυπτοπορτοφόλια, καθώς και να επεκταθούν οι απαγορεύσεις εξαγωγής τραπεζογραμματίων σε ευρώ και πώλησης κινητών αξιών σε ευρώ σε όλα τα επίσημα νομίσματα των κρατών μελών […]».

Το γερμανικό δίκαιο

8 Κατά το άρθρο 18, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο a, του Außenwirtschaftsgesetz (νόμου για το εξωτερικό εμπόριο), της 6ης Ιουνίου 2013 (BGBl. 2013 I, σ. 1482), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: AWG), τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή τριών μηνών έως πέντε ετών όποιος παραβιάζει απαγόρευση εξαγωγής, εισαγωγής, διαμετακόμισης, μεταφοράς, πώλησης, αγοράς, παράδοσης, διάθεσης, διαβίβασης, ή επένδυσης, όταν η απαγόρευση επιβάλλεται με δημοσιευμένη στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και άμεσης ισχύος νομική πράξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία αποσκοπεί στην εφαρμογή οικονομικής κύρωσης που έχει αποφασιστεί από το Συμβούλιο στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

9 Βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 6, του AWG, η απόπειρα τέλεσης οποιασδήποτε εκ των ανωτέρω πράξεων είναι ποινικώς κολάσιμη.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Στις 31 Μαΐου 2022 η ZZ μετέβη στο αεροδρόμιο της Φρανκφούρτης επί του Μάιν (Γερμανία) με πρόθεση να επιβιβαστεί σε πτήση με προορισμό την Κωνσταντινούπολη (Τουρκία) και, εν συνεχεία, σε επόμενη πτήση με προορισμό τη Μόσχα (Ρωσία), προκειμένου να παραμείνει στη Ρωσία από τις 31 Μαΐου έως τις 21 Ιουνίου 2022.

11 Στο πλαίσιο τελωνειακού ελέγχου που διενεργήθηκε στο αεροδρόμιο της Φρανκφούρτης επί του Μάιν, διαπιστώθηκε ότι η ZZ είχε στην κατοχή της 14 855 ευρώ και 99 150 ρωσικά ρούβλια σε τραπεζογραμμάτια, τα οποία δεν είχαν δηλωθεί εκ των προτέρων στις τελωνειακές αρχές και προορίζονταν για την κάλυψη των ταξιδιωτικών της εξόδων καθώς και για την πληρωμή ιατρικών θεραπειών που θα της παρέχονταν στη Ρωσία και, πιο συγκεκριμένα, οδοντιατρικής θεραπείας, ορμονοθεραπείας σε κλινική ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, καθώς και μετεγχειρητικής θεραπείας σε κλινική πλαστικής χειρουργικής, κατόπιν επέμβασης μαστού στην οποία είχε υποβληθεί.

12 Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ κατασχέθηκαν μέχρι του ποσού των 13 800 ευρώ, ενώ τα υπόλοιπα της αφέθηκαν για προσωπική χρήση προς κάλυψη των ταξιδιωτικών της εξόδων. Η ZZ αποφάσισε εν τέλει να μην ταξιδέψει.

13 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο a, και παράγραφος 6, του AWG, σε συνδυασμό με το άρθρο 5θ, παράγραφος 1, του κανονισμού 833/2014, το Amtsgericht Frankfurt am Main (πλημμελειοδικείο Φρανκφούρτης επί του Μάιν) έκρινε την ZZ ένοχη για το αδίκημα της απόπειρας παράνομης εξαγωγής τραπεζογραμματίων. Στο σκεπτικό της αποφάσεώς του, το δικαστήριο αυτό, στηριζόμενο στην αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 833/2014 και στις κατευθυντήριες ενδείξεις που περιέχονταν στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά την ερμηνεία της έννοιας της «προσωπικής χρήσης» κατά το άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κατηγορουμένη της κύριας δίκης δεν μπορούσε να επικαλεστεί, σε σχέση με τα τραπεζογραμμάτια ευρώ τα οποία μετέφερε κατά την έξοδό της από τη γερμανική επικράτεια, την εξαίρεση που προβλέπει η ως άνω διάταξη.

14 Η ZZ άσκησε ενώπιον του Oberlandesgericht Frankfurt am Main (εφετείου Φρανκφούρτης επί του Μάιν, Γερμανία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, αναίρεση κατά της πρωτόδικης αποφάσεως.

15 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η ερμηνεία του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 833/2014 εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου και ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί του ζητήματος. Προσθέτει δε ότι η ερμηνεία δεν παρίσταται τόσο προφανής ώστε να αποκλείεται κάθε εύλογη αμφιβολία.

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Frankfurt am Main (εφετείο Φρανκφούρτης επί του Μάιν) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Είναι αναγκαία για την προσωπική χρήση φυσικού προσώπου που ταξιδεύει στη Ρωσία, κατά την έννοια του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του [κανονισμού 833/2014], η εξαγωγή τραπεζογραμματίων σε επίσημο νόμισμα κράτους μέλους, όταν τα τραπεζογραμμάτια προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για να υποβληθεί το πρόσωπο αυτό σε ιατρική αγωγή στη Ρωσία (εν προκειμένω, σε οδοντική θεραπεία, σε ορμονοθεραπεία σε κλινική γονιμότητας και σε θεραπευτική αγωγή μετά από χειρουργική επέμβαση μαστού σε κλινική πλαστικής χειρουργικής);»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

17 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 833/2014 έχει την έννοια ότι η εξαγωγή, από φυσικό πρόσωπο που μεταβαίνει στη Ρωσία, τραπεζογραμματίων ευρώ με σκοπό την κάλυψη εξόδων για ιατρικές θεραπείες στις οποίες προτίθεται να υποβληθεί στην τρίτη αυτή χώρα συνιστά εξαγωγή αναγκαία για προσωπική του χρήση, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

18 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία μιας διατάξεως του ενωσιακού δικαίου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από το γράμμα της, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2021, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, C-783/19, EU:C:2021:713, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

19 Κατά πρώτον, το άρθρο 5θ, παράγραφος 1, του κανονισμού 833/2014 ορίζει ότι απαγορεύονται η πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή τραπεζογραμματίων οποιουδήποτε επίσημου νομίσματος κράτους μέλους στη Ρωσία ή σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Ρωσία, συμπεριλαμβανομένων της κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας, ή προς χρήση στη Ρωσία.

20 Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του ίδιου κανονισμού, η απαγόρευση της παραγράφου 1 δεν έχει εφαρμογή σε περίπτωση πώλησης, προμήθειας, μεταβίβασης ή εξαγωγής τραπεζογραμματίων οποιουδήποτε επίσημου νομίσματος κράτους μέλους υπό την προϋπόθεση ότι η πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή είναι αναγκαία για την προσωπική χρήση των φυσικών προσώπων που ταξιδεύουν στη Ρωσία ή των μελών της άμεσης οικογένειάς τους που ταξιδεύουν μαζί τους.

21 Επομένως, από το γράμμα του άρθρου 5θ, παράγραφος 1, του κανονισμού 833/2014 προκύπτει ότι η απαγόρευση την οποία προβλέπει η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή σε περίπτωση πώλησης, προμήθειας, μεταβίβασης ή εξαγωγής τραπεζογραμματίων ευρώ σε «οποιοδήποτε» φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα «στη Ρωσία» ή «προς χρήση στη Ρωσία».

22 Η ως άνω διατύπωση υποδηλώνει ότι ο ενωσιακός νομοθέτης θέλησε, με την απαγόρευση αυτή, να αποκλείσει γενικώς τη διάθεση, είτε δωρεάν είτε ως αντάλλαγμα για αγαθά ή υπηρεσίες, μετρητών σε ευρώ ή σε άλλο νόμισμα κράτους μέλους προς κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει τη διαμονή ή την εγκατάστασή του στη Ρωσία.

23 Εξάλλου, όσον αφορά την εξαίρεση την οποία θεσπίζει το άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014 εισάγοντας παρέκκλιση από την προαναφερθείσα απαγόρευση, διαπιστώνεται, κατ' αρχάς, ότι η σημασία και το περιεχόμενο του εκεί χρησιμοποιούμενου όρου «προσωπική χρήση», για τον οποίο δεν υπάρχει ορισμός ούτε σε αυτήν ούτε σε κάποια άλλη διάταξη του κανονισμού 833/2014, όπως παραδείγματος χάριν το άρθρο του 1, πρέπει να προσδιοριστούν με βάση το σύνηθες νόημα που έχουν οι λέξεις αυτές στην καθομιλουμένη [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2020, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ναυτολόγηση στον λιμένα του Ρότερνταμ), C-341/18, EU:C:2020:76, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Ειδικότερα, οι συγκεκριμένες λέξεις δηλώνουν, κατά τη συνήθη έννοιά τους, τη χρήση προς ικανοποίηση ιδίων αναγκών του ενδιαφερόμενου προσώπου, κατ' αντιδιαστολή, παραδείγματος χάριν, προς τη χρήση για επαγγελματικούς, εμπορικούς ή επενδυτικούς σκοπούς.

24 Εν συνεχεία, η λέξη «αναγκαία», η οποία περιλαμβάνεται επίσης στην ίδια διάταξη, σημαίνει, με βάση το σύνηθες νόημά της, ότι, για να μην εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 5θ, παράγραφος 1, του κανονισμού 833/2014, η πώληση, η προμήθεια, η μεταβίβαση ή η εξαγωγή τραπεζογραμματίων ευρώ πρέπει να είναι απολύτως απαραίτητη για την ικανοποίηση τέτοιων αναγκών.

25 Τέλος, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, του κανονισμού 833/2014, η εξαίρεση από την απαγόρευση καλύπτει την πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή τραπεζογραμματίων ευρώ οι οποίες είναι αναγκαίες για την προσωπική χρήση «των φυσικών προσώπων που ταξιδεύουν στη Ρωσία ή των μελών των άμεσων οικογενειών τους που ταξιδεύουν μαζί τους». Η φράση αυτή υποδηλώνει ότι η πώληση, η προμήθεια, η μεταφορά ή η εξαγωγή μετρητών σε ευρώ επιτρέπεται δυνάμει της εν λόγω διατάξεως εφόσον τα μετρητά προορίζονται για την κάλυψη των ιδίων αναγκών των ενδιαφερόμενων προσώπων κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους και της παραμονής τους στη Ρωσία.

26 Ως εκ τούτου, από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 833/2014 συνάγεται ότι εξαιρούνται από την απαγόρευση της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου η πώληση, η προμήθεια, η μεταβίβαση ή η εξαγωγή, από φυσικό πρόσωπο που μεταβαίνει στη Ρωσία, μετρητών σε ευρώ τα οποία του είναι αναγκαία προς εξασφάλιση αγαθών ή υπηρεσιών που ανταποκρίνονται σε ανάγκες οι οποίες ανακύπτουν κατά το ταξίδι και κατά την παραμονή του στη Ρωσία, καθώς και, ενδεχομένως, αντίστοιχες ανάγκες στενών συγγενών που ταξιδεύουν μαζί του.

27 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 833/2014, διαπιστώνεται ότι η διάταξη αυτή συνιστά παρέκκλιση από την απαγόρευση του άρθρου 5θ, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού. Κατά πάγια δε νομολογία του Δικαστηρίου, οι εξαιρέσεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά, προκειμένου οι γενικοί κανόνες να μην καθίστανται κενοί περιεχομένου [απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Έκδοση προσώπου και αρχή ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, σκέψη 120 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

28 Τυχόν ερμηνεία, όμως, του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 833/2014 όπως η υποστηριζόμενη από την κατηγορουμένη της κύριας δίκης, η οποία ισχυρίζεται ότι αρκεί η πώληση, η προμήθεια, η μεταβίβαση ή η εξαγωγή τραπεζογραμματίων σε νόμισμα κράτους μέλους να μην επιδιώκουν εμπορικό, επαγγελματικό ή επενδυτικό σκοπό προκειμένου να εμπίπτουν στην προαναφερθείσα εξαίρεση, θα καθιστούσε κενή περιεχομένου την απαγόρευση του άρθρου 5θ, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, θα ήταν δυνατόν να μεταφερθούν, άνευ περιορισμών, στη Ρωσία χρηματικά ποσά σε τέτοιο νόμισμα για προσωπικές αγορές οποιασδήποτε φύσεως, των οποίων, μάλιστα, η πραγματοποίηση θα ήταν δύσκολο να ελεγχθεί και να επιβεβαιωθεί.

29 Κατά συνέπεια, η ερμηνεία της διατάξεως αυτής υπό την έννοια ότι εμπίπτουν στην εκεί προβλεπόμενη εξαίρεση μόνον η πώληση, η προμήθεια, η μεταφορά και η εξαγωγή τραπεζογραμματίων σε νόμισμα κράτους μέλους όταν τα χρήματα προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη των εξόδων που ανακύπτουν κατά το ταξίδι και κατά την παραμονή, στη Ρωσία, του ίδιου του ενδιαφερόμενου προσώπου και τυχόν μελών της άμεσης οικογένειάς του τα οποία ταξιδεύουν μαζί του είναι η μοναδική που μπορεί να διασφαλίσει τη στενή ερμηνεία της επίμαχης εξαίρεσης, χωρίς να καθίσταται κενός περιεχομένου ο γενικός κανόνας του άρθρου 5θ, παράγραφος 1, του κανονισμού 833/2014.

30 Κατά τρίτον, αναφορικά με τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο κανονισμός 833/2014, διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι από την αιτιολογική του σκέψη 2 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός έχει ως αντικείμενο την επιβολή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων «για να αυξηθεί το κόστος των ενεργειών της Ρωσίας που υπονομεύουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, καθώς και για να προωθηθεί η ειρηνική επίλυση της κρίσης». Επιπλέον, κατά την αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως 2022/578, το Συμβούλιο έκρινε σκόπιμο, «[λ]αμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της κατάστασης και ως απάντηση στη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας», να θεσπίσει νέα περιοριστικά μέτρα, μεταξύ άλλων, επεκτείνοντας την απαγόρευση εξαγωγής τραπεζογραμματίων ευρώ ώστε να ισχύει πλέον για όλα τα επίσημα νομίσματα των κρατών μελών.

31 Σκοπός της απαγόρευσης είναι, σε τελική ανάλυση, να αποτραπεί η πρόσβαση του ρωσικού οικονομικού συστήματος σε ρευστό χρήμα, σε οποιοδήποτε νόμισμα κράτους μέλους, προκειμένου να αυξηθεί περαιτέρω το κόστος το οποίο επωμίζεται η Ρωσία εξαιτίας των ενεργειών της έναντι της Ουκρανίας.

32 Όσον αφορά, εξάλλου, τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει η εξαίρεση του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014, λαμβανομένου υπόψη του ότι η Ένωση δεν έχει λάβει μέτρα για τον περιορισμό της κυκλοφορίας των προσώπων προς τη Ρωσία, μεταξύ άλλων για τουριστικούς σκοπούς, καθώς και του ότι είναι απαραίτητο για τα πρόσωπα που ταξιδεύουν και παραμένουν για κάποιο διάστημα στη Ρωσία να μπορούν να προμηθεύονται, στο πλαίσιο αυτό, ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες, η θέσπιση από τον ενωσιακό νομοθέτη της επίμαχης εξαίρεσης, η οποία καλύπτει ακριβώς τα πρόσωπα που μεταβαίνουν στη Ρωσία και τα μέλη της άμεσης οικογένειάς τους τα οποία ταξιδεύουν μαζί τους, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποσκοπεί απλώς στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του δικαιώματος σε μια τέτοια κυκλοφορία.

33 Στο πλαίσιο αυτό, αφενός, η στενή ερμηνεία της εξαίρεσης του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014, υπό την έννοια ότι μόνον η πώληση, η προμήθεια, η μεταφορά και η εξαγωγή τραπεζογραμματίων ευρώ προοριζόμενων για την κάλυψη των ταξιδιωτικών εξόδων και των εξόδων παραμονής του προσώπου που μεταβαίνει στη Ρωσία και των μελών της άμεσης οικογένειάς του τα οποία ταξιδεύουν μαζί του εμπίπτουν στην εξαίρεση που προβλέπει η ως άνω διάταξη, συνάδει με τους σκοπούς του κανονισμού, όπως προεκτέθηκαν στις σκέψεις 30 και 31 της παρούσας αποφάσεως.

34 Αφετέρου, μια τέτοια στενή ερμηνεία του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014, στον βαθμό που εγγυάται ότι φυσικό πρόσωπο το οποίο μεταβαίνει στη Ρωσία μπορεί να έχει στη διάθεσή του τα μετρητά που του είναι αναγκαία προς εξασφάλιση των απαραίτητων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών του κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και της παραμονής του στη Ρωσία, καθώς και, ενδεχομένως, των αντίστοιχων αναγκών των μελών της άμεσης οικογένειάς του τα οποία ταξιδεύουν μαζί του, καθιστά επίσης δυνατή την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει η επίμαχη εξαίρεση, ήτοι τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του δικαιώματος μετακίνησης στη Ρωσία.

35 Επομένως, η εξαγωγή, από πρόσωπο που μεταβαίνει στη Ρωσία, τραπεζογραμματίων ευρώ με σκοπό την κάλυψη εξόδων για ιατρικές θεραπείες, όπως οι επίδικες εν προκειμένω, δεν εμπίπτει στην εξαίρεση του άρθρου 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014, δεδομένου ότι τέτοιες θεραπείες δεν ανταποκρίνονται σε ανάγκες οι οποίες ανακύπτουν κατά το ταξίδι ή κατά την παραμονή του προσώπου αυτού στη Ρωσία.

36 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, η απάντηση η οποία πρέπει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα είναι ότι το άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014 έχει την έννοια ότι η εξαγωγή, από φυσικό πρόσωπο που μεταβαίνει στη Ρωσία, τραπεζογραμματίων ευρώ με σκοπό την κάλυψη εξόδων για ιατρικές θεραπείες στις οποίες προτίθεται να υποβληθεί στην τρίτη αυτή χώρα δεν συνιστά εξαγωγή αναγκαία για προσωπική του χρήση, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ’ αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 5θ, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΕ) 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, όπως τροποποιήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/595 του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2022,

έχει την έννοια ότι:

η εξαγωγή, από φυσικό πρόσωπο που μεταβαίνει στη Ρωσία, τραπεζογραμματίων ευρώ με σκοπό την κάλυψη εξόδων για ιατρικές θεραπείες στις οποίες προτίθεται να υποβληθεί στην τρίτη αυτή χώρα δεν συνιστά εξαγωγή αναγκαία για προσωπική του χρήση, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

(υπογραφές)